

проживання чи стати на черга в дитячий садочок. Крім того, люди можуть брати активну участь у міському плануванні та розвитку через мобільні додатки, онлайн-форуми спільнот і форуми громад, щоб отримувати відгуки про розвиток свого міста.

Отже, основні цілі концепції «розумне місто» включають сприяння економічному розвитку, вирішенню екологічних та соціальних проблем мешканців.

Успішне впровадження концепції розумного міста в Україні сприятиме не тільки вирішенню поточних міських викликів, але й створеним умовам для довгострокового сталого розвитку території. Це дозволить підвищити якість життя громадян, зменшити екологічний вплив міського середовища, а також зміцнити економічну конкурентоспроможність українських міст на міжнародному рівні. Для досягнення цих цілей необхідно забезпечити координацію дій між владою, бізнесом, науковцями та громадськістю, створюючи прозорі та ефективні механізми управління.

Список використаних джерел

1. Судомир С. (2024). Концепція SMART CITY як інноваційний підхід до забезпечення сталого розвитку територій: міжнародний досвід та перспективи впровадження в Україні. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. (3), С. 416–421. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-59>
2. Судомир С.М. Стійкий розвиток як складова потенціалу підприємства. *Інноваційна економіка*. № 3' 2008 [9]. С. 73-75.

Сук Петро,

*д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування,
ВП НУБіП України “Ніжинський агротехнічний інститут”*

НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА ОБЕРНЕНИМ МЕТОДОМ НА ОСНОВІ ПРИБУТКУ ВІД ОСНОВНОЇ НЕОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Щоб здійснювати діяльність в умовах сучасних викликів і глобалізації економіки підприємства повинні використовувати необоротні активи.

Необоротні активи – це засоби праці, які можна застосовувати більше ніж один раз у процесі виробництва і мають очікуваний строк корисного використання (експлуатації) більше одного року (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Вартість необоротних активів протягом строку їх корисної експлуатації розподіляється у витрати частинами за допомогою амортизації. Її розраховують за різними методами. Наприклад, можна використовувати обернений метод амортизації необоротних активів на основі прибутку від основної неопераційної діяльності.

Неопераційною діяльністю є діяльність яка включає фінансову, інвестиційну та іншу неопераційну діяльність підприємства [1; 2].

Неопераційна діяльність поділяється на основну неопераційну і іншу неопераційну діяльність.

До основної неопераційної діяльності належить фінансова і інвестиційна діяльність.

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей).

Інша неопераційна діяльність – операції, які виникають у процесі діяльності, але не пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства.

Доходи від основної неопераційної діяльності обліковують на рахунках 72 “Дохід від участі в капіталі”, 73 “Інші фінансові доходи”, а також на субрахунку 712 “Дохід від реалізації інших оборотних активів”.

Реєстрація витрат від основної неопераційної діяльності підприємства здійснюється на рахунках 95 “Фінансові витрати”, 96 “Втрати від участі в капіталі” і на субрахунку 943 “Собівартість реалізованих виробничих запасів” [3; 4].

Прибуток (збиток) від основної неопераційної діяльності визначається як алгебраїчна сума доходів і витрат фінансової та інвестиційної діяльності.

Визначення прибутку (збитку) від основної неопераційної діяльності окремо у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності не здійснюється. Підприємство його може розраховувати самостійно відповідно до потреб користувачів інформації або для цілей управління виробничим процесом.

Щоб визначити амортизацію необоротних активів за оберненим методом основі прибутку від основної неопераційної діяльності спочатку необхідно обрахувати амортизацію необоротних активів за методом на основі прибутку від основної неопераційної діяльності, і суми переставити у протилежній послідовності: перший рік – в останній, другий – у передостанній і т. д.

Річна сума амортизації за методом на основі прибутку від основної неопераційної діяльності обчислюється множенням вартості, що амортизується (різниці між первісною і ліквідаційною вартістю), на коефіцієнт амортизації, який визначається діленням прибутку від основної неопераційної діяльності за відповідні періоди на плановий обсяг прибутку від основної неопераційної діяльності за увесь період.

При визначенні прибутку (збитку) від основної неопераційної діяльності користуються формулою:

$$П(З)ОНД = ДФД + ДІД - ВФД - ВІД,$$

де: П(З)ОНД – прибуток (збиток) від основної неопераційної діяльності; ДФД – дохід від фінансової діяльності; ДІД – дохід від інвестиційної діяльності; ВФД – витрати від фінансової діяльності; ВІД – витрати від інвестиційної діяльності.

Розрахунок амортизації необоротних активів за методом на основі прибутку від основної неопераційної діяльності виконують за формулами:

$$CA = (PB - LB) \times KA,$$

де: CA – сума амортизації; PB – первісна вартість об'єкта; LB – ліквідаційна вартість об'єкта; KA – коефіцієнт амортизації.

$$KA = \text{ПОНД} : \text{ППОНД},$$

де: ПОНД – плановий або фактичний обсяг прибутку від основної неопераційної діяльності за окремі періоди; ППОНД – плановий обсяг прибутку від основної неопераційної діяльності за увесь період.

Визначення амортизації необоротних активів можна робити також і за іншим варіантом методу на основі прибутку від основної неопераційної діяльності:

$$CA = \text{ПОНД} \times KA;$$

$$KA = (PB - LB) : \text{ППОНД}.$$

Прорахунок методу амортизації необоротних активів на основі прибутку від основної неопераційної діяльності можна здійснювати двома способами: 1) із первісної (початкової) вартості необоротних активів; 2) із залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів.

За видами прибутку від основної неопераційної діяльності доцільно застосовувати багато обернених методів амортизації необоротних активів, а саме на основі: 1) прибутку від реалізації необоротних активів; 2) прибутку від інвестицій в асоційовані підприємства; 3) прибутку від спільної діяльності; 4) прибутку від інвестицій в дочірні підприємства; 5) прибутку від дивідендів одержаних; 6) прибутку від відсотків одержаних; 7) інших прибутків від фінансових операцій та ін.

Висновки. В умовах розвитку сучасної економіки постає необхідність удосконалення технології відображення інформації про діяльність підприємств.

Техніки, прийоми, методи і способи, що застосовуються у бухгалтерському обліку при реєстрації господарських засобів, джерел їх утворення і господарських операцій повинні відповідати реальним процесам, що відбуваються на підприємствах.

Зокрема, при виборі методу амортизації необоротних активів потрібно враховувати очікуваний спосіб одержання економічних вигод від його використання.

Обчислювати амортизацію необоротних активів можна за оберненим методом на основі прибутку від основної неопераційної діяльності.

Основну неопераційну діяльність складають види діяльності, які призводять до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства, або які пов'язані з придбанням та реалізацією тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей) [1; 2].

Прибуток (збиток) від основної неопераційної діяльності розраховується як різниця між сумою доходів і витрат фінансової та інвестиційної діяльності.

При обчисленні оберненого методу амортизації необоротних активів на основі прибутку від основної неопераційної діяльності, спочатку треба її визначити за методом на основі прибутку від основної неопераційної діяльності, а потім суми відобразити у зворотній черговості: перший рік – в останній, другий – у передостанній і т. д.

Можна використовувати різні обернені методи амортизації необоротних активів відповідно до видів прибутку від основної неопераційної діяльності, у тому числі на основі: 1) прибутку від реалізації необоротних активів; 2) прибутку від інвестицій в асоційовані підприємства; 3) прибутку від спільної діяльності; 4) прибутку від інвестицій в дочірні підприємства; 5) прибутку від дивідендів одержаних; 6) прибутку від відсотків одержаних; 7) інших прибутків від фінансових операцій та ін.

Обчислення оберненого методу амортизації необоротних активів на основі прибутку від основної неопераційної діяльності можна робити двома способами: 1) із первісної (початкової) вартості необоротних активів; 2) із залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text>.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України 09 грудня 2011 р. № 1591). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

Тищенко Анастасія,

студентка 3 курсу, спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник - Дворник Інна,

к.е.н., доцент ,

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державний бюджет займає ключове місце під час регулювання економічних процесів, забезпечення фінансової стабільності, а також соціального розвитку та добробуту населення, особливо в умовах війни [2].

Глобальні зміни, спричинені повномасштабним вторгненням держави-агресора, вразили економіку України та змусили її змінювати фінансову систему.